

STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต รุ่นที่ 2

นางสาวกานต์มณี จันทร์ขาว นักวิชาการเกษตรชำนาญการ กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

ที่มา: หลักสูตร “STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต รุ่นที่ 2 โดย วิทยากร นายอนิวัต โพธิ์ประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาลสำนักงาน ป.ป.ช. และ นายมิชัย โอน ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐ สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช. วันที่ 23 มกราคม 2567 ณ ห้องประชุมโรงแรมมารวย กาเด็นท์

ข้าราชการเป็นทรัพยากรสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจภาครัฐไปสู่เป้าหมายและสนองตอบ ความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้าราชการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะ มีความพร้อมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายรัฐบาล เสริมสร้างการปฏิบัติราชการให้ มีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ กรมพัฒนาที่ดิน จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตร STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต เพื่อพัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ปลูกฝังการมีทัศนคติที่ดี ตระหนักถึงปัญหาการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจเกิดขึ้น ในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตภายในองค์กร รวมทั้งประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ประกอบกับหลัก "STRONG : จิตพอเพียงด้านทุจริต" ตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาของ สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อพัฒนาองค์กรคุณธรรม

1. ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหนือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

2. สาเหตุของการทุจริต Prof. Robert Klitgaard ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัย Claremont Graduate University (CGU) เมือง Claremont ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำนิยามสาเหตุของการทุจริต คือ มีแนวคิดที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ นักเศรษฐศาสตร์และนักรัฐศาสตร์ จากหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรระหว่างประเทศ วิเคราะห์การทุจริตของประเทศไทยไม่ได้เกิดจากปัญหาทางวัฒนธรรมหรือธรรมเนียมประเพณี ซึ่งต้นเหตุพื้นฐานของการทุจริต ได้แก่

- 2.1 การรับของขวัญหรือผลประโยชน์
- 2.2 การทำงานพิเศษ
- 2.3 การหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัวหรือพวกพ้อง
- 2.4 การทำงานหลังเกษียณ
- 2.5 การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นของส่วนตน
- 2.6 นำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
- 2.7 การรับรู้ข้อมูลภายใน

จากการให้ระดับคะแนนการทุจริต ด้วยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index ; CPI) ประเทศไทยได้คะแนน 36/100 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 110 จากประเทศทั้งหมด 180 ประเทศ โดยมีประเด็นการประเมินค่า CPI ได้แก่

- 1) สินบน
- 2) การขัดกันแห่งผลประโยชน์
- 3) นโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหาการทุจริต
- 4) การตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 5) ความโปร่งใสในระบบงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง

3. ตัวอย่างคำที่ใช้แทนการทุจริตทำจนเคยชิน และเห็นเป็นเรื่องปกติ

- 3.1 เงินแป๊ะเจี๊ยะ
- 3.2 เงินใต้โต๊ะ
- 3.3 ส่วย
- 3.4 ฮิ้ว
- 3.5 สิ้นน้ำใจ
- 3.5 ค่าดำเนินการ
- 3.6 ค่าอำนวยความสะดวก
- 3.7 ค่าน้ำร้อนน้ำชา
- 3.8 ค่าหัวคิว หรือ กินหัวคิว
- 3.9 ค่ารับรอง
- 3.10 ค่าที่ปรึกษา
- 3.11 ค่าธรรมเนียม (ที่ไม่มีใบเสร็จทางราชการ)
- 3.12 ค่าสวัสดิการ
- 3.13 ค่าคุ้มครอง
- 3.14 เงินทอน
- 3.15 กินตามน้ำ

4. มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

1. ไต้สวนกรณีกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ว่าร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่/ใช้อำนาจขัดรัฐธรรมนูญ กฎหมายหรือฝ่าฝืน/ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
2. ไต้สวนกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศว่าร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

3. ใต้สวนกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด กระทำการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

4. ใต้สวนกรณีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 หรือที่เรียกว่า กฎหมายฮั้ว

5. มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้แจ้งเบาะแส รวมถึงคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว

6. การกั้นพยานโดยไม่ดำเนินคดีทั้งอาญาหรือวินัย

5. พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

5.1 การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต

ตามมาตรา 40 กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการ ทุจริต และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้ง ความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าววานั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐาน ความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก

5.2 การดำเนินการทางอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต

ตามมาตรา 45 กำหนดว่า กรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 40 เป็นความผิด ทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสาร และความเห็น ของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป

5.3 ประมวลกฎหมายอาญา

5.3.1 ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่ง โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น

5.3.2 ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการ

5.3.3 ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริต แนะนำ หรือกระทำ การหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย

5.3.4 ฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

5.4 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

5.4.1. ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม

5.4.2 ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้

5.4.3 ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

5.4.4 ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

5.4.5 ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา

5.4.6 ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

5.4.7 ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่ และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

5.4.8 ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด

5.4.9 ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5.4.10 ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม

6. บทลงโทษผู้กระทำผิด

6.1 ถูกดำเนินคดีทางอาญา

6.2 ถูกดำเนินการทางวินัย

6.3 ถูกตั้ง คณะกรรมการสอบจริยธรรม

6.4 ถูกดำเนินคดีร้ายแรงผิดปกติ/ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

6.5 ถูกดำเนินการให้ชดใช้ทางละเมิดกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐ